



## Eğitim Fakültesi BÖTE Son Sınıf Öğrencilerinin Okul Deneyimi Ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerinde Karşılaştıkları Sorunlar<sup>1</sup>

Furkan AYDIN<sup>2</sup> Yrd. Doç. Dr. Özcan Erkan AKGÜN<sup>3</sup>

**Öz:** Nitelikli öğretmen yetiştirmek eğitimin kalitesini artırmak için çok önemli bir hedeftir. Günümüzde öğretmen yetiştirme görevini eğitim fakülteleri üstlenmektedir. Her meslekte olduğu gibi öğretmenlik mesleğinde de hizmet öncesinde mesleklerini tanımak ve pratik kazanmak için gerçekleştirilen Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması dersleri bulunmaktadır. Bu derslerin amaçları işlevsel olmasına rağmen uygulamada karşılaşılan bazı sorunlar göze çarpmaktadır. Bu çalışmada Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) öğretmen adaylarının Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerine yönelik görüşleri nitel araştırma yöntemlerinden “Durum Çalışması” ile incelenmiştir. Araştırma sonucunda uygulama okullarının uzak olması, okulda bulunma süresinin okula göre değişkenlik göstermesi, koordinatör öğretim üyeleri tarafından yeterli danışmanlık sağlanmaması, uygulama öğretmenin öğrencileri belirlenen amaçların dışında görevler vermesi, uygulamaların ortaokul yerine meslek liselerinde yapılıyor olması gibi sorunlar ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada ulaşılan sonuçların ileride yapılacak öğretmen yetiştirme programlarının iyileştirilmesi ve staj uygulamalarının yürütülmesi çalışmalarında dikkate alınması umulmaktadır.

**Anahtar Kelimeler:** Okul Deneyimi, Öğretmenlik Uygulaması, Staj, BÖTE

<sup>1</sup> Bu makale 6-8 Haziran 2014 tarihinde İstanbul’da düzenlenen ERPA kongresinde aynı adla sunulan bildirinin geliştirilmiş halidir ve 114K204 numaralı proje ile TÜBİTAK tarafından desteklenmektedir.

<sup>2</sup> Sakarya Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, Yüksek Lisans Öğrencisi, [furkanaydin@live.com](mailto:furkanaydin@live.com)

<sup>3</sup> Sakarya Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, Öğretim Üyesi, [ozcanakgun@gmail.com](mailto:ozcanakgun@gmail.com)

## Problems Of Senior Teacher Students In On-Site School Training

Furkan AYDIN<sup>2</sup> Yrd. Doç. Dr. Özcan Erkan AKGÜN<sup>3</sup>

**Abstract:** Training qualified teachers is a very important goal to increase quality of education. Today, Educational faculties are responsible for teacher training to sustain education system. School experience and on-site teaching practice courses are key factors in teacher training to nurture students in order to know their job and get necessary knowledge and skills. These courses have very important functions in teacher training but there are some problems about them. In this study we have investigated the senior teachers' problem about school experience and teaching practice courses with using case study method. According to the results, mostly stated problems of students are: distance between campus and school, different time schedules in schools, lack of guidance from academicians, extra-curricular duties from school teachers, inappropriate school placement. We have tried to develop some suggestions for problems. We hope this limited study may help next research and studies aiming to develop and conducting these courses.

**Keywords:** school experience, teaching practice, apprenticeship, CEIT

---

<sup>2</sup> Sakarya University, Computer and Instructional Technology Education, Master Student, [furkanaydin@live.com](mailto:furkanaydin@live.com)

<sup>3</sup> Sakarya Unveristy, Computer and Instructional Technology Education, Instructor, [ozcanakgun@gmail.com](mailto:ozcanakgun@gmail.com)

## **Giriş**

Öğretmen adaylarının hizmet öncesi dönemde kuramsal olarak edindikleri bilgileri, uygulama öğretmeninin rehberliği ve gözetiminde, ilgili alanda planlı bir şekilde uygulayabilmesi deneyim kazanmalarında ve mesleklerini benimsemelerinde oldukça önemlidir (Özkan ve Diğerleri, 2005). Öğretmen adayları için öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi ders programları oldukça yararlı görülmektedir. Öğretmen adayları daha üniversite de eğitime devam ederken öğretmenlik mesleğinin iş koşullarını görmekte, öğretmenlik mesleğine hazırlanmakta ve en önemlisi eğitim fakültesinde aldığı kuramsal bilgileri, gönderildikleri uygulama ve gözlem okullarında uygulayarak alanlarındaki deneyimlerini artırmaktadırlar. Öğretmen adayları böylece kazandıkları deneyimleri, göreve başladıkları kurum ve kuruluşlarda uygulamak için ön hazırlık yapmış olmaktadır.

Eraslan'ın (2009) çalışmasında, öğretmenlik uygulamasının öğretmen adaylarının gerçek okul ve sınıf ortamını daha yakından tanımalarına, öğrencilerle birebir iletişim kurmalarına, öğrencilerin düşünme seviyelerini tespit etmelerine ve onların birbirleriyle ve öğretmenleriyle olan sınıf içi iletişimlerini anlamalarına faydalı olduğunu ortaya koymuştur. Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt'un (2007) çalışmasında Okul Deneyimi II uygulamasının, öğretmen adayları için önemli ölçüde yararlı olduğu saptanmıştır. Bu uygulamalar öğretmen adaylarının kendilerini bir öğretmen gibi hissetmelerine ve öğretmenlik mesleğine karşı düşüncelerinin olumlu yönde değişmesine neden olmaktadır. Öğretmen adaylarının bir kısmı öğretmenlik mesleğinin tahmin ettiklerinden daha zor olduğunu fark etmiş, bununla birlikte, uygulama dersleri ile öğretmenlik mesleğine olan ilgileri önemli ölçüde artmıştır. Yine çok sayıda öğretmen adayı uygulama çalışmasıyla birlikte deneyim kazanmış ve hizmet öncesinde eksikliklerini görme fırsatı bulmuşlardır. Bu nedenlerle öğretmenlik uygulaması ve staj deneyimi öğretmen yetiştirme programında önemli bir yere sahiptir.

Öğretmen Uygulaması ve Okul Deneyimi derslerinin içerik, usul ve işleyiş esaslarının 1997 yılında Dünya Bankası desteği ile Milli Eğitim Bakanlığı ve Yüksek Öğretim Kurumu tarafından belirlendiği görülmektedir. Okul deneyimi 7. Yarıyıldan itibaren 1 saati eğitim fakültesinde 4 saati uygulama okulunda işlenen bir derstir. Öğretmenlik uygulaması ise 8. Yarıyıldan itibaren 2 saati eğitim fakültesinde, 6 saati uygulama okulunda yürütülen bir derstir (YÖK, t.y.).

Öğretmenlik uygulaması ve Okul deneyimi derslerinin etkililiklerinin belirlenme süreci incelendiğinde (YÖK, t.y.), öğretmenlik uygulamasının başarısı, sorumlu öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni ile öğretmen adayının birlikte ortaya koydukları performans ve işbirliği ile ilgilidir. Öğretmen adayının öğretmenlik mesleğindeki gelişiminin ve becerilerinin özetleyicisi öğretmenlik uygulaması değerlendirme formudur. Bu form süreç değerlendirme yaklaşımla kullanıldığında öğretmen adayı eksiklerini görebilir ve düzeltebilir. Aynı ya da benzer formlar sonuç değerlendirme yaklaşımla kullanılarak bu derslerin beklenen öğrenme çıktılarını sağlayıp sağlamadığı belirlenebilir.

Ayrıca öğretmenlik uygulaması sürecinde öğretmen adaylarının hazırladığı uygulama ve etkinlik dosyaları, kendilerini değerlendirme fırsatı sunmaktadır. Sorumlu öğretim elemanı ve öğretmenin, öğrencinin geliştirilmesi gereken ve yeterli yanlarını gösteren nitelikleri belirlemesi, derste kazanılan uygulamaya dayalı yeterlilikleri ortaya koymaktadır. Öğretmen adaylarının başarı notu sorumlu öğretim elemanı tarafından, gözlem formları ve uygulama öğretmeninin görüşü esas alınarak verilmektedir.

Öğretmen adayları, kendilerine duyurulan kurallar çerçevesindeki açıklamalar rehberliğinde düzenli bir şekilde etkinlik raporlarını hazırlarlar. Böylece öğretim elemanı çalışmaları takip edebilir (YÖK, t.y.).

Öğretim elemanlarının Okul Deneyimi uygulamaları için öğretmen adaylarıyla yapacakları görüşmelerde yapmaları gereken ana işlemler 3 madde altında toplanabilir. Bunlar (YÖK, t.y.);

- Yapılan çalışmalarla ilgili uygulama grubundaki öğrencilerinin sorularını yanıtlamak,
- Öğrencilerin yaşadıkları deneyimleri onlarla tartışmak, tartışmaları kuramsal çalışma bağlamına dahil etmek; okullardaki uygulama çalışmaları ile öğretmen adaylarının fakültede öğrendikleri temel prensip ve kavramlar arasında bağ kurmak ve
- Öğretmen adaylarına etkinliklerle ilgili olarak hazırlanacak raporda bulunması gerekenler hakkında yol göstermek ve bilgi vermektir (YÖK, t.y.).

Öğretmenlik uygulamalarının yürütülmesi süreci yukarıda verildiği üzere belirlenmiştir. Ancak bu araştırmanın yürütüldüğü Eğitim Fakültesi'nde bu uygulama farklı bir şekilde yürütülmektedir. Örneğin; Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nde Öğretmenlik Uygulaması dersi (Kuramsal 2 + Uygulamalı 6, 14 AKTS) ve Okul Deneyimi dersi (Kuramsal 1 + Uygulamalı 4, 10 AKTS ) dersleri aynı dönemde 7. yarıyıldan itibaren işlenmektedir. Bunun yanı sıra diğer fakültelerden farklı olarak, 8. yarıyıldan itibaren Öğretmenlik Uygulamalarında Değerlendirme (Kuramsal 2+4 Uygulamalı, 7 AKTS) adında yeni bir ders konulmuştur. Buradaki amaç Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümü öğretmen adaylarının daha çok deneyim kazanmalarını sağlamaktır. Bu nedenle araştırmanın yürütüldüğü Eğitim Fakültesi örneği diğer öğretmenlik örneklerinden farklılaşmaktadır.

Alan yazında öğretmenlik uygulamaları ile ilgili karşılaşılan sorunlar incelendiğinde ulaşılan ortak problemlerin; *uygulama öğretmeninden kaynaklanan sorunlar* (Sılay ve Gök 2004, Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt 2007, Demircan 2007, Dursun ve Kuzu 2008, Paker 2008, Eraslan 2009, Demir ve Çamlı 2011, Bural ve Avşaroğlu 2012 ), *sınıf ortamı ve materyal yetersizliği* (Can 2001, Dursun ve Kuzu 2008, Demir ve Çamlı 2011, Karaca ve Aral 2011, Bural ve Avşaroğlu 2012), *ulaşım ve zaman yetersizliği* (Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt 2007, Demircan 2007, Eraslan 2009, Demir ve Çamlı 2011, Bural ve Avşaroğlu 2012), *uygulama okulunun idaresinin ilgisizliği* ( Can 2001, Sılay ve Gök 2004, Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt 2007, Demircan 2007, Dursun ve Kuzu 2008, Karaca ve Aral 2011, Demir ve Çamlı, 2011), *uygulamaların KPSS döneminde olmasından* (Eraslan 2009, Yeşilyurt ve Semerci 2011, Şimşek 2013) kaynaklanan sorunlar olduğu saptanmıştır.

Ülkemizde Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinin değerlendirilmesi amacıyla birçok çalışma bulunmaktadır. Fakat Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri öğretmen adaylarının Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerine yönelik görüşlerini kapsayan ve bu konuda karşılaştıkları sıkıntıların neler olduğunu derinlemesine araştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ayrıca araştırmanın yürütüldüğü Eğitim Fakültesinde öğretmenlik stajı açısından farklı bir uygulama bulunmaktadır. Bu nedenle hem önceki araştırmalarda ulaşılan sorunların buradaki öğrencilerde görülme durumunu belirlemek hem de öğrencilerin farklılaşan sorunlarının olup olmadığının tespiti için öğretmen adaylarının görüşlerinin incelenmesi gereklidir. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı Bilgisayar

ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi öğretmen adaylarının Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerine yönelik görüşlerini incelemektir.

Bu araştırma kapsamında veriler 2013-2014 eğitim öğretim yılında Kasım ayında toplanmıştır.

## Yöntem

Araştırma nitel bir araştırma modeli olan “Durum Çalışması” (case study) ile yürütülmüştür. Durum çalışmaları, bilimsel sorulara cevap aramada kullanılan ayırt edici bir yöntem olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel 2008).

Verilerin toplanması için açık uçlu tek sorudan oluşan bir form kullanılmıştır. Formda “Stajda karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Bu form sosyal ağ programları aracılığı ile Marmara bölgesinde yer alan bir üniversitenin Eğitim Fakóltesi BÖTE bölümü son sınıfta okuyan öğrencilerine duyurulmuştur. Çalışmaya gönüllü olarak 20 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin kişisel bilgileri alınmadığından ve yaptıkları stajla ilgili kişi ve kurum adları istenmediğinden danışman öğretim elemanı, uygulama öğretmeni adı ve kurum adları çalışmada dikkate alınmamıştır. Bununla birlikte öğretmenlik uygulaması gruplarının en az 3 an fazla 5 kişiden oluşması nedeniyle çalışmaya katılan öğrencilerin tümünün tek bir danışman, uygulama öğretmeni ve kurumda bulunmadıkları söylenebilir. Bu öğrencilerden 9’u kız, 11’i erkektir.

Elde edilen verilerin analizinde içerik analizinden yararlanılmıştır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceğı bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Simsek, 2000).

Her bir formun çözümlemesi ele alınarak kodlama yoluna gidilmiştir. Katılan öğrencilerin isimleri belirtilmemiş ve her bir forma K.Ö. 1(katılımcı öğrenci 1) şeklinde kod verilmiştir. Kodlama yaparken benzer olan cevaplar bir arada gruplanmıştır. Ayrıca sıklıklar da hesaplanmıştır. Bulgular verilirken öğretmen adaylarının görüşlerinden alıntılar yapılmıştır.

## Bulgular

Analizler sonucunda ulaşılan sonuçlar 3 tema altında toplanmıştır. Bunlar; eğitim fakültesinden kaynaklı sorunlar, uygulama okulundan kaynaklı sorunlar ve diğer sorunlardır.

### Eğitim Fakültesi İle İlgili Sorunlar;

Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması hakkında alınan görüşlerde, 20 öğrenciden 8'i, danışman öğretmenleri ile *iletişim kopukluğu* sorunu yaşadığını, staj hakkında danışman öğretmen tarafından bilgilendirilmediğini ifade etmiştir. Öğrencilerin bu durumdan rahatsız olduğu, okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması ile ilgili konuları yeterli düzeyde öğrenmediklerini düşündükleri anlaşılmaktadır. Bu konu da bazı öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

**K.Ö.1:** *" Staja başlayalı yaklaşık 10 hafta oldu ama biz danışman hocamızla bir defa görüşebildik. Bu da yapmamız gerekenler konusunda bilgi alma sıkıntısı yaşıyoruz."*

**K.Ö.10:** *" Danışman hocam ile dönem boyu hiç görüşmedim. Ne yapacağımı neler yapmam gerektiğini bilmediğimden boş ve anlamsız bir staj dönemi geçirdim."*

20 öğrenciden 6'sı dönem başında belirlenen staj yerlerinin adil bir biçimde belirlenmediğinden ve dönem sonunda kendilerinin değerlendirilmesi için yapılan uygulamaların eksik olduğundan bahsetmektedir. Staj yerlerinin belirlenmesinde bazı öğrencilere ayrıcalık tanındığı, belirlenen okulların öğrenci sayılarına göre uygun olmadığı, dönem sonu değerlendirmede ise uygulama öğretmenin görüşlerinin dikkate alınmadığı ifade edilmiştir. Bu konularda bazı öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

**K.Ö. 10:** *"Okulun küçük olması ve stajyerlerin fazla olması bir derse 5 öğretmen adayı girmektedir. Ders anlatımında sıranın bize gelmemesi, yeterli öğretmen[lik] uygulaması yapamamaktayız."*

**K.Ö. 9:** *"Staja gidilecek okulların adil bir şekilde belirlendiğine inanmıyorum. Hocalara yakın olan isimler fakültenin bulunduğu ilçede okullara yerleştirildi."*

20 öğrenciden 9'u okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması için belirlenen okulların meslek lisesi olmasının yanlış olduğunu dile getirmektedir. Mezun olduktan sonra kendilerinin meslek lisesi ve liselere atanmayacağını bilmeleri nedeniyle, bu durumdan memnun olmadıklarını belirtmişlerdir. Bu konuda öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

**K.Ö. 11:** *“Staj yaptığımız okulumuzun bir meslek lisesi olması mantıklı bir durum değildir. Neden dersiniz; biz eğitim fakóltesi mezunları olarak orta öğretim kurumlarına atanamıyoruz. Yani bizlerin atandığımız, iletişim içinde olacağımız yaş düzeyi ilköğretim olduğundan lisede staj yapmak pek de mantıklı gelmiyor.”*

#### **Uygulama Okulu İle İlgili Sorunlar;**

20 öğrenciden 7'si okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması için gittikleri okulda, uygulama öğretmeninin öğretmen adayları ile *yeterince ilgilenmediğini*, uygulama okuluna geldikleri günlerde de sürekli ders anlatmalarının istendiğini belirtmişlerdir. Öğretmen adayları, staj uygulamasının gözlem ve ders deneyimi olduklarını belirtmelerine rağmen uygulama öğretmenlerinin kendilerini derste yalnız bırakıp derse uğramadıklarını, dönüt vermediklerini, girdikleri dersin anlatabilecekleri düzeyde olup olmadığının dikkate alınmadığını ifade etmişlerdir. Katılımcılardan bazıları bu uygulamaların yanlış yapıldığını, stajdan ve öğretmenlikten soğuduklarını, anlatılacak konuyu daha tam anlamıyla bilmeden öğretmeye çalışmalarının yanlış olduğunu, öğretmenlerin kendileriyle sınıf içerisinde beraber bulunmamalarının ve dönüt vermemelerin eksiklik olduğunu belirtmişlerdir. Bu konuda bazı öğrencileri görüşleri aşağıdaki gibidir.

**K.Ö. 2:** *“Staj hocam (uygulama öğretmeni) dersi tamamen bize bırakıyor derse uğramıyor bile. Performans ödevlerini bizim bulmamızı söylüyor. Sınav sorularını bizim hazırlamamızı istiyor.”*

**K.Ö. 14:** *“Bizim okul deneyimi dersi ile öğretmenlik uygulaması dersinin arasında bir fark olması lazım. Yani benim okul deneyimi dersinde gözlem yapmam gerekir. Bu durum hocalara net bir şekilde bildirilmemiş.”*

20 öğrenciden 3'ü gittiği uygulama okulunda temizlik, düzen ve ısıtma konusunda sıkıntı çektiğini ifade etmektedir. Bu durumun ders anlatımlarını etkilediğini belirtmişlerdir. Bu konudaki öğrenci görüşü aşağıdaki gibidir.



**K.Ö. 15:** *“Okulda sabahları kaloriferler yanmıyor, çok soğuk oluyor bu da doğal olarak ders işlenişini etkiliyor.”*

### **Diğer Sorunlar;**

20 öğrenciden 15'i gittiği uygulama ve gözlem okulunun mesafesinin fakültenin bulunduğu ilçedeki okullara göre uzak olduğunu, uygulama ve gözlem okuluna gitmek için ilçe değiştirdiklerini, yolda geçirilen zamanın kayıp olduğunu, bu durumun ek bir maliyet oluşturduğunu, bu maliyetin öğrenci oldukları için geçim sıkıntısı olarak kendilerine yansıdığını, 4. Sınıf oldukları için Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) çalışmalarını olumsuz etkilediğini, zamanlarının çok önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu konuda bazı öğrenci görüşleri aşağıdaki gibidir.

**K.Ö. 1:** *“ Zaman ve yolculuk ister istemez 1.5 saat yolculuk sürüyor bu da bedenem yorulmaya neden oluyor. Gidiş dönüş 3 saat zaman kaybı.”*

**K.Ö. 8:** *“ Bizler öğrenci olarak ülkenin ayrı yerlerinden geliyoruz ve ekonomik durumumuz bakımından çok da iyi sayılmayız. Bu sene dershaneye ek olarak stajda harcadığımız aşağı yukarı 100 TL'yi eklersek geçen senemize göre 200 TL ek masraf çıkartıyor ve bu bir öğrenci için çok büyük bir yük.”*

**K.Ö. 9:** *“ Son sınıf öğrencisiyiz, KPSS ve üniversite derslerini aynı anda idare etmeye çalışıyoruz.”*

**K.Ö. 12:** *“ Akşam staj dönüşü kendimize ayıracak vaktimiz kalmıyor. Staj günü dışında kalan zamanlarda da staja hazırlık yapıyoruz. Yine zamanımız kalmıyor. Ben bu nedenle KPSS'yi erteledim. Yoksa stresli olur, mutsuz olurum. Öğretmen arkadaşlarımdan ve benim omuzlarımdaki yükün kimse farkında değil.”*

## **Sonuç Ve Öneriler**

Bulgulara bakıldığı zaman karşılaşılan en önemli sorunlardan birinin öğrencilerin gittiği uygulama okulların uzaklığı olduğu görülmektedir. Eğitim fakültesi ilçede olduğu için öğrenciler il merkezine giderken hem zaman kaybetmektedirler, hem de ek bir maliyet sorunuyla karşılaşmaktadırlar. Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt'un (2007) yapmış oldukları

çalışmada da uygulama okullarının fakólteye uzak olduğu, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yarısından fazlası tarafından vurgulanmıştır. Demircan (2007) da bazı öğretmen adaylarının ulaşım sorunu yaşadıklarını belirterek öğretmen adaylarının evlerine yakın olan uygulama okullarına gönderilmesi önerisinde bulunmuştur. Demir ve Çamlı (2011) öğretmen adaylarının en çok karşılaştıkları sorunların başında ulaşım zorluğunun geldiği belirtilmiştir. Bural ve Avşaroğlu (2012) yaptıkları çalışmada ulaşım sorununu bir değişken olarak ele almışlar, sonuç olarak ve stajyerlerin öğrencilik tutumlarından çıkamama ve öğretmen rollerini tam benimseyememe gibi durumlarının nedeni olarak bu soruna işaret etmişlerdir. Bu çalışma sonuçlarında da ulaşılan bu soruna çözüm olarak öğrencilerin oturdukları yere yakın okullara yerleştirebilecek şekilde planlama yapılması önerilmektedir. Bu nedenle planlama yapılmasının zorluğu dikkate alındığında bu konuda destek sağlayacak bilişim sistemlerinin geliştirilip kullanılmasının fayda sağlayabileceği düşünölmektedir.

Bir diğer problem fakólteadaki sorumlu öğretim elemanının öğretmen adaylarına yeteri kadar rehberlik etmediği, öğretmen adaylarının sorunlarını dinlemediği, düzenli olarak toplantı yapmadığı ve staj dosyalarının işlevselliğini artırmak için rehberlik yapmadıkları şeklindedir. Alan yazındaki araştırma sonuçlarına bakıldığında; Can (2001), Demircan (2007), Dursun ve Kuzu (2008), Paker (2008) ve Bural (2012) yapmış oldukları çalışmalarda da öğretim elemanlarının öğretmen adaylarıyla sağlıklı iletişim kurmadığı; yeterince danışmanlık yapılmadığı; yeterli dönüt verilmediği; değerlendirmelerin sağlıklı yapılmadığı belirtilmektedir. Can (2001), Demircan (2007), Dursun ve Kuzu (2008), Paker (2008) ve Bural (2012) bu sorunlara çözüm olarak: öğretmen adayları ile daha sık iletişime geçilmesini, internet üzerinden web kamera ile sınıf ortamının izlenmesini, haber vermeden okul ziyaretleri ile birlikte değerlendirmelerin yapılmasını ve değerlendirme ölçütlerinin somut olmasını önermektedirler. Bu çalışma kapsamında ulaşılan sonuçlar dikkate alındığında öğretmen adaylarının soru işaretlerinin giderilmesi için, düzenli toplantılar yapılması ve öğretmen adaylarına gerekli zamanın ayrılması ön plana çıkmaktadır. Bunun yanı sıra öğretmen, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni arasında iletişim ve işbirliği sağlayacak etkinliklerin gerçekleştirilmesini izlemeye ve geribildirim vermeye destek verecek web tabanlı izleme ve destek sisteminin geliştirilmesi ve kullanılması önerilmektedir.

Katılımcıların belirttiği bir diğer sorun ise, uygulama öğretmeninin çoğu zaman öğretmen adaylarını sınıfta yalnız bırakmasıdır. Öğretmen adayları gözlem yapacakları derste sürekli ders anlatmaktadır. Bazı uygulama öğretmenleri dersin tamamını öğretmen adaylarının işlemesini istemektedir. Öğretmen adayları bu durumun değişmesi ve öğretmenlik uygulaması yönergesinin tam anlamıyla uygulanması gerektiğini belirtmektedirler. Silay ve Gök (2004) yapmış oldukları çalışmada görev ve sorumluklarına karşı duyarsız davranan uygulama öğretmenlerinin aday öğretmenleri olumsuz yönde etkileyebileceğini belirtmişlerdir. Uygulama öğretim elemanının, öğretmen adayının davranışları hakkında uygulama öğretmenine ön bilgi verip, uygulama dönemi boyunca onunla adayın durumu, gelişimi hakkında fikir alışverişinde bulunması gerektiğini önermişlerdir. Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt (2007) çalışmasında ise öğretmen adayları uygulama okullarındaki bazı öğretmenlerin rehberlik becerilerinin zayıf olduğu belirtilmiştir. Söz konusu durumla ilgili ise uygulama okulundaki öğretmenlerin kurs ve seminer gibi öğretmen adaylarına rehberlik etme konusunda bilgilendirilmesi önerisinde bulunulmuştur. Demircan (2007), Dursun ve Kuzu (2008), Paker (2008), Eraslan (2009), Demir ve Çamlı (2011) ve Bural (2012) yapmış oldukları çalışmalarda; öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerine olumsuz baktıkları; uygulama öğretmeninden yeterli dönüt alamadıkları; uygulama öğretmenleriyle iletişim güçlüğü yaşadıkları belirtilmiştir. Bu soruna yönelik çözüm olarak ise öğrenciye okul yaşamını tanıtmaya; öğretmenlik deneyimini aktarmaya istekli öğretmenlerin seçimine öncelik verilmesi ve uygulama öğretmeni ile öğretim elemanın iletişim halinde olması gerektiği önerilerinde bulunmuşlardır. Bu çalışma sonucunda da öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni arasında iletişim ve işbirliğinin sağlanması önerilmektedir. Stajın hedefleri ve işleniş biçimi açısından ve süreçteki işbirliğini sağlama açısından bilişim teknolojilerinden destek alınabileceği ilerde bu konuya yönelik araştırma ve projelerin yapılması gerektiği söylenebilir.

Başka bir problem ise okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması için okulların belirlenme yönteminin açık olmamasıdır. Katılımcılar bazı öğretmen adaylarına ayrıcalık tanındığını iddia etmektedirler. Bunun yanı sıra belirlenen okulların sayısının öğretmen adaylarının sayısına yetmediği, sınıf içerisinde öğretmen adaylarının öğrencilere oranla fazla olduğu belirtilmiştir. Ayrıca stajyerler tarafından uygulama okullarının bir kısmı temizlik ve hijyen bakımından yetersiz görülmektedir. Alanyazındaki araştırmalara bakıldığında bu

sonuçların önceki çalışmalarda belirtilmemiş bu çalışmaya özgü sonuçlar olduğu görölmektedir. Bunlara çözüm olarak okul belirleme işleminin şeffaf bir şekilde yapılması, okulların belirlenmesinde okulların özelliklerinin dikkate alınması önerilmektedir. Bunun için planlama yapılmadan önce uygulama okullarının konumlarının ve niteliklerinin incelenmesi katkı sağlayacaktır.

Yukarıda belirtilen sonuğlara ek olarak staj öğrencileri, öncelikle ortaokullara atanacak olmalarına rağmen staj için meslek liselerine gitmelerinin doğru olmadığını söylemektedirler. Bu da önceki araştırma sonuçlarında görölmeyen bu çalışmanın bağlamına özgü bir başka sonuğtur. Öğretmen adaylarının beklentileri dikkate alınarak, öğretmen adayları staja yetiştirilme amaçlarına uygun okullara gönderilmelidirler.

Yukarıda belirtilen tüm sonuçlar incelendiğinde öğretmenlik uygulamalarının yapılmasında bir çok sorunun belirlendiği görölmektedir. Bu sorunların çözülmesi açısından daha kaliteli öğretmen yetiştirmek için öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi derslerinin nasıl yürütölmesi gerektiğine ilişkin yeni çalışmalar yapılmalıdır. Bu çalışmanın sonuç ve önerilerini dikkate alırken taraflardan sadece stajyer öğrencilerin veri toplama sürecine katılmış olması önemli bir sınırlılıktır. Bu nedenle ileride yapılacak çalışmalarda tüm paydaşların görüşleri alınmalıdır. Ayrıca verilerin toplandığı bağlamda çalışmanın tamamlandığı süreçte yönetim değişikliği olmuş ve uygulamalarla ilgili sıkıntıların belirlenmesi ve çözümlerin belirlenerek uygulamaya konulması planlanmıştır. Yapılacak iyileştirmelerinin etkili olması için araştırma sonuçlarına dayalı önerilerin uygulamaya konulmasına, bunların izlenmesine yönelik tedbirler alınmalıdır. Ayrıca staj süreçlerinin desteklenmesi ve izlenmesine yönelik bilişim teknolojilerinin işe koşulduğu araştırma geliştirme çalışmalarının yapılması önemli katkı sağlayabilir. Sorunların belirlenmesi konusunda bu çalışmanın küçük bir örnek olduğu göz önüne alınarak ileride yapılacak çalışmalarda bu çalışmanın sonuç ve önerilerinin dikkate alınması umulmaktadır.

## KAYNAKÇA

- Aydın, S., Selçuk A. ve Yeşilyurt M. (2007). Öğretmen Adaylarının “Okul Deneyimi II” Dersine İlişkin Görüşleri (Yüzüncü Yıl Üniversitesi Örneği). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. 4 (2), 75-90.
- Bural B. ve Avşaroğlu S. (2012). Zihinsel Engelliler Öğretmenliği Öğretim Uygulaması Dersinde Karşılaşılan Güçlüklerin Öğretmen Adayları Açısından Değerlendirilmesi, <http://www.turje.org/index.php?page=archive&aa=025> adresinden 15.03.2014 tarihinde ulaşılmıştır.
- Büyüköztürk Ş., Kılıç Çakmak E., Akgün Ö.E., Karadeniz Ş. ve Demirel F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (17. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, N. (2001), Öğretmenlik Uygulamasının Yönetimi İle İlgili Yeni Düzenlemenin Getirdikleri ve Yaşanan Sorunlar, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 11,1-18.
- Demir Ö. ve Çamlı Ö. (2011). Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Uygulama Okullarında Karşılaşılan Sorunların Sınıf ve Okul Öncesi Öğretmenliği Öğrenci Görüşleri Çerçevesinde İncelenmesi: Nitel Bir Çalışma, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 24 (1), 117-139.
- Demircan C. (2007). Okul Deneyimi 2 Dersine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi (Mersin Üniversitesi Örneği). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 119-132.
- Dursun Ö. Ö. ve Kuzu A. (2008). Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Yaşanan Sorunlara Yönelik Öğretmen Adayı Ve Öğretim Elemanı Görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 159-178
- Eraslan A. (2009). İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının ‘Öğretmenlik Uygulaması’ Üzerine Görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)* 3(1), 207-221
- Karaca H. N. ve Aral N. (2011). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamalarında Karşılaştıkları Sorunlar, 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications, 27-29 April, Türkiye, Antalya. <http://www.iconte.org/FileUpload/ks59689/File/109..pdf> adresinden 10.03.2014 tarihinde ulaşılmıştır.

- Paker T. (2008). Öğretmenlik Uygulamasında Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretmeni ve Uygulama Öğretim Elemanının Yönlendirmesiyle İlgili Karşılaştıkları Sorunlar, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 1(23), 132-139.
- Özkan H. H., Albayrak M. ve Berber K. (2005). Öğretmen Adaylarının İlköğretim Okullarında Yaptıkları Öğretmenlik Uygulamasının Yetişmelerindeki Rolü, *Milli Eğitim Dergisi*, 33(168).
- Sılay İ. ve Gök T. (2004). Öğretmen Adaylarının Uygulama Okullarında Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunları Gidermek Amacıyla Hazırlanan Öneriler Üzerine Bir Çalışma, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakóltesi, Malatya. <https://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/217.pdf> adresinden 10.03.2014 tarihinde ulaşılmıştır.
- Şimşek N. (2013). Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerinde Karşılaştıkları Güçlüklerle İlgili Algılarının Belirlenmesi, *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 1. [http://www.susbid.com/Makaleler/1611496396\\_23.pdf](http://www.susbid.com/Makaleler/1611496396_23.pdf) adresinden 10.03.2014 tarihinde ulaşılmıştır.
- Yeşilyurt E. ve Semerci Ç. (2011). Uygulama Öğretmenlerinin Öğretmenlik Uygulaması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Akademik Bakış Dergisi*, 27, 1-23
- Yıldırım, A. ve Simsek, H. (2000). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YÖK (t.y.). Öğretmenlik Uygulaması, Okul Deneyimi I-II. [http://www.yok.gov.tr/web/guest/anasayfa?p\\_p\\_auth=dZYV05Gh&p\\_p\\_id=101&p\\_p\\_lifecycle=0&p\\_p\\_state=maximized&p\\_p\\_mode=view&\\_101\\_struts\\_action=%2Fasset\\_publisher%2Fview\\_content&\\_101\\_assetEntryId=18475&\\_101\\_type=content&\\_101\\_urlTitle=adayogretmen%C4%B1lavuzu&redirect=http%3A%2F%2Fwww.yok.gov.tr%2Fweb%2Fguest%2Fanasayfa%3Fp\\_p\\_id%3D3%26p\\_p\\_lifecycle%3D0%26p\\_p\\_state%3Dmaximized%26p\\_p\\_mode%3Dview%26\\_3\\_keywords%3D%25C3%25B6%25C4%259Fretmenlik%2Buygulamas%25C4%25B1%26\\_3\\_struts\\_action%3D%252Fsearch%252Fsearch%26\\_3\\_redirect%3D%252Fweb%252Fguest%252Fanasayfa](http://www.yok.gov.tr/web/guest/anasayfa?p_p_auth=dZYV05Gh&p_p_id=101&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&_101_struts_action=%2Fasset_publisher%2Fview_content&_101_assetEntryId=18475&_101_type=content&_101_urlTitle=adayogretmen%C4%B1lavuzu&redirect=http%3A%2F%2Fwww.yok.gov.tr%2Fweb%2Fguest%2Fanasayfa%3Fp_p_id%3D3%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dmaximized%26p_p_mode%3Dview%26_3_keywords%3D%25C3%25B6%25C4%259Fretmenlik%2Buygulamas%25C4%25B1%26_3_struts_action%3D%252Fsearch%252Fsearch%26_3_redirect%3D%252Fweb%252Fguest%252Fanasayfa) adresinden 10.3.2014 tarihinde erişilmiştir.